

MOGENS CHRISTENSEN

Libretto: Sanne Bjerg

SYSTEMA
NATURAE

PAUL4

SYSTEMA NATURAE

-BOTANISK REQUIEM

The genesis of this opera did not get off to a very auspicious start: **Mogens Christensen** did not want to write it! The fertile chamber-opera environment in

1990's Denmark was full of dramatic and action-packed plots, as is the case with, to name two examples, Lars Klit's *Den sidste Virtuos* (The Last Virtuoso) and Tage Nielsen's *Latter i mørket* (Laughter in the Dark). With **Sanne Bjerg** (who had written the libretto for The Last Virtuoso) as the librettist for his new opera, Mogens Christensen had reasons to expect a comparably blood-curling story. The text he eventually got was, however, devoid of all external activity, something close to an extended monodrama. "I could have beaten her up" quips the composer. However, a fortnight's stay in Sicily, with the libretto for company, steered his thoughts in a different direction: "lovely, wonderfully unconventional in every respect and with many inner dramatic layers" was how he now saw Sanne Bjerg's libretto. The final result does honour to both the librettist and the composer.

Jesper Lützhøft, the master-mind and creative inspiration behind Copenhagen's Den Anden Opera, was the person responsible for bringing Bjerg and Christensen together into a working partnership. He took upon himself the rather unusual task of searching, amongst the ranks of young composers from the Danish Composers' Society, for those who had never before written for the stage. He then coupled them up with young talents from the Authors' school as prospective partnerships for the creation of new Danish operas.

The main character in *Systema Naturae* is the famous Swedish botanist Carl von Linné, born in a vicarage in Småland in 1707. He was very gifted, agile and strong-

mindful as a boy: he did not want to become a priest like his father! What made a strong impression on the very young von Linné was his father's love of gardening. The vicarage garden at Stenbrohult, where he grew up, was a veritable botanic park!

Already at the age of 28 he had assembled a great deal of study material. This he took to Holland, where he pursued the doctoral degree his home land could not offer him. His analysis of Nature's system, "Systema Naturae" was soon published. The environment around him soon became aware of his pioneering knowledge. He produced a couple more works before he returned home to Sweden, where he got married and became a practicing physician! His country was by now finally conscious of von Linné's great talents: at the age of 38 he was appointed as professor of botany, geology, zoology, practical medicine and hygiene at the university of Uppsala. He continued to work on his Natural System treatise, which had, a few years before his death, developed into a very wide-encompassing work of 2300 pages!

All of the above is in the past at the time the opera begins: Sanne Bjerg describes Carl von Linné in his final days, his faculties so impaired that he no longer knows who he is or what he is called. He is tormented by a longing for the garden of his childhood, that lost paradise which he had tried all his life to recreate in books about Nature's order and botanical gardens. Ironically, Fate would have it that this most methodical person, whose whole life was governed by an obsession to set the world into a system, would end his days unable to control his own life. In a deepening night of the soul, he wanders in and out of dreams and reality. He confuses childhood, boyhood and adulthood with old age. He is particularly plagued by remorse at having laboured so hard in trying to force God's Creation into a system.

Sanne Bjerg's libretto is very taut in form: on the immediate level we encounter the old and bedraggled Linné sitting, during his final hours, inside a cold greenhouse, at times together with his son. All the other characters which, in succession, appear on stage, are figments of his imagination: himself as a child, as a youth....this spectre of himself grows older as the opera progresses, until it approaches his present age. His childhood, with all its ideals, is represented, throughout the opera, by an annoying little boy.

Mogens Christensen's music adheres closely to these layers: the references to the past/childhood are set to more or less veiled quotations of Swedish Baroque music from Linné's time (Johan Helmich Roman), while the chill of the greenhouse is often characterized by bitingly cold synthesizer sounds. As a curiosity can be mentioned that a reading of a letter to Linné from the philosopher Jean Jacques Rousseau happens to the music of... the composer Jean Jacques Rousseau. An especially powerful and beautiful effect occurs at the end of the opera, when Christensen allows the music of silence a very extended moment...

Mogens Christensen did not get the dramatic libretto he had expected. Instead, *Systema Naturae* became, in many ways, the opening to a new path in the opera world, where opera is cross-fertilized by other genre. Thus, it seemed appropriate when Den Anden Opera advertised *Systema Naturae* not as an opera but as a "Botanical Requiem".

Knud Cornelius
(Translation: Ricardo Odriozola)

Ouverture - Paradisforspil

(Den Gamle Linné drømmer : Vi er i barndommens have. Det tabte paradys. Carl som 6-årig leger med blomsterne i Faderens have, hvor blomster og hække er tilskåret så det ligner en stue med møbler. Her er det umiddelbare, enkle. Barnets nærvær i naturen. Før sproget, før alle refleksioner om årsag og virkning.)

Scene 1 - Navngivningen

(Den Gamle Linné drømmer: Efter nogen tid kommer hans Fader, den gamle præst, der må være en mand med en stærk autoritet og pondus - gerne nær de 50. Sammen går de tur i haven.)

Carl 6 år

Pappa, hvad hedder den blomst ?
Hjertegræs, hjortetrøst, jomfruhår,
Djævelsbid, engelsød, tusindfryd
Pappa, hvad hedder den blomst ?
Og den ? Og den ? Se, Pappa, se !
Jeg kender dem allesammen.
Hjertegræs, hjortetrøst, jomfruhår,
Djævelsbid, engelsød, tusindfryd
Pappa, se. Jeg ser.
Ser det hele for første gang.
Se mig, jeg ser det.

Faderen

Kan du huske hvad den hedder ? Kan du ikke huske det, Carl ?

Carl 6 år

Hjertegræs, hjortetrøst, jomfruhår

Carl 6 år og Faderen

Hjertegræs, hjortetrøst, jomfruhår,
Djævelsbid, engelsød, tusindfryd

Faderen

Ved du hvorfor du hedder Carl, Carl ?
Det er efter Karl den tolvte.
Han slog danskerne, russerne, sakserne og polakkerne.
Vor unge tapre konge.

Carl 6 år

Er jeg også en konge, når jeg hedder Carl ?

Faderen

Du er min lille prins, Carl.
Min lille Florae Prins.
Min særligt udvalgte
Hvis du passer godt på min have,
Skal du få lov at se ind i det hemmeligste.
Kan du passe godt på haven ?

(Faderen går og efterlader Den lille Carl alene i haven. Lyset falmer, så vi oplever det som en drøm, der opløser sig idet Den Gamle Linné vågner.)

Scene 2

(Lyset breder sig så vi ser stuen med den gamle, tandløse, gigtsvækkede, frysende, skaldede Linné, der sidder og døser i sengen. Mumler i søvne som et lille barn. Kroppens lyde bliver til stumper, stavelser, der langsomt bliver til ord.)

Den Gamle

Pa...Pa....Pa....Pappa.....Pappa.....
Pa.....Pa.....Paradis.....etc

Men, men, nej.
Det er koldt.
Er jeg nøgen ?
Har jeg set mere end jeg måtte ?
Det er koldt.
Hvor er jeg ?
Hvor er haven ?
Det er koldt.
Pappa ? Hvor er du ?
Hvordan er det kommet så vidt ?
Barndommen opluger spædbarnealderen.
Ungdommen opluger barndommen
Alderdommen ungdommen.
Vækst er tab.
Vækst er tab
Da gøgen udråbte sommeren
Opløftede han for første gang sine øjne
Sine øjne
Opløftede han for første gang sine øjne
i dette verdens lys
Opløftede sine øjne i dette verdens lys
Sine øjne.
Sine øjne.
For første gang.
Da gøgen udråbte sommeren

Mit liv er som en bog.
Jeg kan læse det igen og igen.
Skrive det igen og igen.
Mit liv er en bog, jeg ikke bliver træt af at læse.
Blomsterkongens historie vil gå over i historien.
Gud selv har ført ham med sin egen almægtige hånd.
I faderens have lærte drengen alle blomsternes navne
Og netop dette var den streng,
som var mest spændt i drengens geni

Scene 3

(Idet Sønnen kommer ind, falmer og forsvinder billedet af Florae Prins til Den Gamles tydelige ærgrelse.)

Sønnen

Godmorgen, Fader. Du har brev.

Den Gamle Linné

Jeg venter intet længere.

Sønnen

Det er Rousseau.

Den store Rousseau skriver til dig, Fader.

Den Gamle Linné

Hvorfor er seglet brudt ?

Åbner du min post, knægt ?

Sønnen

Det var....en misforståelse...navnet....

Den Gamle Linné

En mis-for-stå-else ?!

Sønnen

En simpel misforståelse.

Der står kun Ca-Ca-Ca-Carl von Linné.

Budet troede....jeg troede....

Der stod ikke professor...ikke doktor....

Det kunne have været til mig...

Den Gamle Linné

Til dig ?! Et brev fra Rousseau ?

Modtager du meget post fra Rousseau ?

Modtager du meget post fra Frankrig
Modtager du overhovedet nogen post ?

Sønnen

En simpel misforståelse.....Navnet...
Ca-Ca-Ca-Carl von Linné....

Den Gamle Linné

En misforståelse !
At give dig mit navn. At kalde dig Carl.
Det var en misforståelse !
Ingen respekt. Mit navn.
Hvordan har jeg gjort mig fortjent....
Skam og vanære. Mit navn. Ingen respekt.

Sønnen

Det skal aldrig gentage sig. Det lover jeg.
Jeg åbner aldrig et brev igen, før du har set det,
Fader.

Den Gamle Linné

Læs mig det !

Sønnen *(Læser højt af brevet.)*

Alene med naturen og med Eder tilbringer jeg
lykkelige timer promenerende på landet.
Jeg læser Eders værker, studerer dem og gransker dem.
Af Eders Philosophia Botanica får jeg mere nytte end
ud af alle andre bøger om etik.

Den Gamle Linné

Hvad prøver han at opnå ?

Sønnen

Han slutter med at udtrykke sin dybeste respekt og
kærlighed .

Den Gamle Linné

Er du sikker på det er det, der står ?
Hvor er mine skovjordbær ?
Er det meningen jeg skal pines ihjel ?

Sønnen

Straks, jeg skal straks forhøre mig.

Den Gamle Linné

En djævelsk regel -
At det indre arves fra moderen.. .
Og det ydre fra faderen
Havde det blot været omvendt...
Hvad kunne han så ikke ...
*(Den Gamle griber sine ark for at skrive videre og
prøver at fremkalde sine drømmebilleder af fortiden.
Pludselig springer Drengen fra drømmen om
barndommen ud af sit rum i systemet og hopper op
på maven af Den Gamle.)*

Den Gamle Linné

Hvad gør du her ?

Drengen

Er du en engel ?

Den Gamle Linné

Nej, er du ?

Drengen

Det ved jeg ikke. Er du død ?

Den Gamle Linné

Det kan du vel se jeg ikke er !

Drengen

Hvorfor ligger du så her ? Og lugter

Den Gamle Linné

Lad mig nu få fred

Drengen

Kom med ud i haven. Syrenerne blomstrer

Den Gamle Linné

Kan du ikke se jeg er syg ?!

Drengen

Skal du snart dø ?

Hvorfor vil du ikke lege med mig ?

Vi kunne sidde på en sten.

Se på sommerfuglene
flagre afsted over engen

Den Gamle Linné

Forsvind så !

Drengen

Hvis du vil svare på bare eet spørgsmål.

Den Gamle Linné

Eet spørgsmål

Drengen

Hvordan er du blevet til det ynkelige kræ du er nu ?

Hvordan er du blevet sådan et skvat i skident sengetøj ?

Den Gamle Linné

Hvad bilder du dig ind !

Drengen

Jeg må vide hvad der har bragt os
fra mig frem til dig.

Jeg må vide hvad der tæller
fra mig frem til dig

Den Gamle

Det skal jeg sige dig.

Guds vilje har ført os fra dig frem til mig

Guds hånd har styret os fra dig frem til mig

Modstand har formet os fra dig frem til mig.

Og tak herren for det !

Scene 4 - In Lundium

(Lyset falmer på Den Gamle og Drengen i stuen, da erindringen kommer frem : Den Unge Carl, ca.17 år ligger på knæ for Faderen, der er streng og utilnærmelig i præstekjole.)

Den Unge Carl

Jeg kan ikke, kan ikke, kan ikke.

Fader hørte selv professoren.

Jeg bliver aldrig præst

(Det er nat. Den 17-årige Linné er på vej til Lund for at studere.)

Den Unge Carl

Naturens riger følger en højere orden.

Mosserne er slaverne.

Græsset det er almuen. Urterne noblessen.

Buskene er som soldater, der vogter mellem de andre.

Sådan kan jeg læse verden.

Læse sten, læse vækster, læse dyr
som i en bog.

Læse verden som en bog

(En forkrøblet tigger dukker op som det onde varsel i et drømmesyn, og trænger sig stadig tættere ind på Carl.)

Krøblingen

Torn og tidsel. Torn og tidsel

Den Unge Carl

Hvad vil du mig ? Hvem er du ?

Krøblingen

Torn og tidsel skal den bære dig.

Torn og tidsel, hører du ?

Markens urter skal være din føde

Af jord er du kommet. Til jord skal du blive.

Den Unge Carl

Hvem er du ? Vig fra mig !

Krøblingen

Det som har nået sit højdepunkt haster mod undergangen.

Alle ulykkelige havde været lykkelige om de var døde noget før. Ingen fødes ustraffet

Den Unge Carl

(Holder sig for ørerne og prøver at overdøve Krøblingen, der derefter forsvinder.)

Græsset det er almuen. Urterne noblessen.

Buskene soldater. Buskene soldater

Den Gamle Linné

Guds hånd har styret os fra dig frem til mig.

Modstand har formet os fra dig frem til mig

(Skriver)

Logerede i Lund hos en doktor Stobæus.

En sygelig mand, enøjet, med klumpfod,

Havde et forunderligt kabinet.

mineraller, skaldyr og fugle.

Der tilbragte Linnæus mange behagelige timer med

at begribe Naturens Under

Scene 5 - Sponsalia Plantarum

(Drengen sniger sig ind på Den Gamle med foregiven ømhed.)

Drengen

Her ligger du gammel og slap.

Ingen kræfter, ingen lyst.

Er det virkelig målet for et helt langt liv ?

Du må da have gjort noget galt,

Det kan da ikke være meningen ?

At målet med livet er at ligge her

klynkende af kulde i skident sengetøj

Den Gamle Linné

Ved du man kalder mig Blomsterkongen ?

Drengen

Du ligner ingen konge. Hvor er dit slot ?

Den Gamle Linné

Jeg har ikke noget slot.

Naturen er mit palads

(Begynder påny at skrive)

Linnæus måtte skylde for maden.

Havde ikke penge til at såle sine sko

Men tænkte kun på at udforske

Naturens palads.

Alle videbegærliges øjne rettes mod det

Naturens palads.
Knap i stand til at vende øjnene bort.

(Den Unge Carl som 22-årig dukker op med sommerfuglenet og mikroskop. og tasken fuld af grej. Sætter sig på en folde-taburet og noterer i sin protokol.)

Den Gamle Linné og Den Unge Carl

1732, Majus 28.

Alle elementer var imod mig.
Sten og rødder, huller fulde af vand
Slanke birke nedbøjet af regn
piskede mig i ansigtet.

Den Unge Carl

Efter uger med regn og dårlige heste
er jeg endelig nået frem til midnatssolens land

Den Gamle Linné (Skriver)

Naturens palads.
De få som viser sig værdige,
slippes ind i forgården,
men de helligste genstande bevares
i de inderste gemakker.
Jeg har ikke gjort noget forsøg på
at trænge derind,
men da jeg gennem et vindue,
der stod på klem,
kikkede ind i et skjult kammer,
iagttog jeg visse af naturens hemmeligheder

Den Unge Carl

(Begynder i løbet af Den Gamles forrige replik at undersøge en myre. Lugter først til den.)

Mmm. Fortræffelig sur og vederkvægende duft.
Ja, ja. Den behageligste syre, når man tygger den.

Den Unge Carl

(Grebet af stemningen.)

Det forreste af bagkroppen
udgør en tynd stilk

Der er forbundet med thorax
Stærke kæber.

To øjne

To bøjede antenner

Idet jeg med min botaniske nålekniv

Åbner maven på myren

Ser jeg

Den Gamle Linné

Jeg så den uendelige
Alvidende

Og almægtige Gud
Fra ryggen, da han gik frem

Jeg fulgte hans fodspor

Og så overalt

Og så overalt

En uransagelig
fuldkommenhed

Den Unge Carl (Afbryder.)

Hyssh, en sommerfugl.

Solen opvækker livet i alle kroppe.

En fryd. Alle dyr går i brunst.

Se, kærligheden angriber selv blomsterne.

Bladene er brudesenge redt op med ædelt linned

Parfumeret så brudgommen kan favne sin brud

Se, hvordan testicoli åbner sig, åbner sig, åbner sig.

Effunderer, effunderer, effunderer

Pulverem genitalem,

som falder, som falder,

falder på tubam, og, og, og

Foe-cun-de-rer o-va-ri-um

Den Gamle Linné

(Skriver.) Arbejdsom men lykkelig

rejste den unge student gennem landet.

Kortlagde som den første blomsternes kærlighedsliv.

Trodsede alle elementer,

for gennem et vindue, der stod på klem,
at kikke ind i naturens skjulte kammer

Drengen

Var du ikke bange for at blive fanget,
når du stod og kikkede ind ad det vindue ?

Den Gamle Linné

Jeg gjorde hvad jeg måtte gøre,
for at blive den jeg er

Scene 6 - Iter ad Exteros

Den Gamle Linné

(Skriver) Rejste gennem hele Europa.
Fortalte alle om Laplands lyksaligheder
Fremviste sin enestående samling af Laplands insekter
(Den Unge Carl (25-årig) er klædt i lappedragt, med trylletromme om halsen og tavler med opklæbde insekter.)

Den Unge Carl

Seksten nøgne lapper i et telt -
De indbød mig til rensdyrsmælkegilde
Seksten nøgne lapper i et telt -
De greb en tromme, bød mig højt at spille
Seksten nøgne lapper i et telt -
De sang og dansede om bålet vilde
Seksten nøgne lapper i et telt -
De råbte højt på lapsk, var lattermilde
Seksten nøgne lapper i et telt -
De vasked op med mundens spyt som kilde
Seksten nøgne lapper i et telt

Den Gamle Linné

(Skriver.) Var den første, som så
at Hydraen med de 7 hoveder
på museet i Hamborg
ikke var naturens men kunstens mirakel...
Beså de vakreste haver på hele kontinentet...
Ja, selve naturen favoriserede Linnæum
og lod igennem hans flid
den skønne Musa første gang blomstre i Holland,
hvilket sås som et under af hele landet.
Efter tre år i Holland havde han
mere skrevet, mere nyt opdaget
og mere reformeret botanikken
end nogen før ham på et helt liv

Scene 7 - Systema Naturae

(Sønnen kommer ind med en tallerken skovjordsbær, som Den Gamle tager imod og grådigt giver sig til at skovle i sig.)

Sønnen

Jeg har taget min afhandling med.
Så jeg kunne læse noget højt.
Til adspredelse. Høre hvad du mener om mit arbejde...

Den Gamle Linné *(Finder en orm i et bær)*

Hvad er dette ? Er man ude på at tage livet af mig ?
Men øjnene fejler ingenting !
Jeg har stadig øjne at se med.
To, fire, seks ben.
Se her, Søn. Kender du den her ?
Husker du hvad den hedder ?

Sønnen

Du skulle hvile, Far.

Den Gamle Linné

Du husker ikke hvad den hedder ?

Sønnen

Hvile øjnene. Du skulle hvile øjnene.

Den Gamle Linné

Hvis du ikke husker de navne jeg har lært dig,
fortæller jeg dig aldrig flere.

Sønnen

Du skulle hvile. Det sagde doktoren. Hvile øjnene.

Den Gamle Linné

Den nar !

Hvad ved han om at bruge øjnene ?

Hvad ved han om mig, som jeg ikke ved bedre selv ?

Jeg ved hvem jeg er.

Jeg kender mig selv. Jeg er Linné. Blomsterkongen.

Hjælp Blomsterkongen op, Søn.

Blomsterkongens historie vil gå over i historien.

Gud selv har ført ham med sin egen almægtige hånd.

Givet ham en søn til efterfølger i tjenesten.

Sønnen

Hvis du ville læse min afhandling...

Ikke noget særligt...

Blot et forsøg...

Efter bedste evne...

I dine fodspor...

Den Gamle Linné

(Bladrer) Åhja. Set før, tænkt før, skrevet før.

Efterligning og følgagtighed !

Du skulle tænke lidt mere selv, min dreng.

Bruge dine egne øjne istedet for at se med andres.

Da jeg var på din alder ...

Hvad er du ? Femogtyve ?

Den Unge Carl

Treogtrediv. Jeg er treogtrediv, far.

Den Gamle Linné

Ja,ja, da jeg var på din alder, havde jeg allerede
overskredet alle grænser for kendt viden ...

Jeg var ikke ældre end du er nu, da jeg aflagde alle
fordomme, blev en scepticus og tvivlede på alt.

Først da åbnedes øjnene. Først da kunne jeg se
sandheden.

Jeg var ikke ældre end du er nu, da jeg skabte det
største tænkelige system over alle ting i naturen.

Du husker det vel ? Naturen består af tre riger ?

Sønnen

Mineraler, planter og dyr

Den Gamle Linné

Planter og dyr kan inddeles i seks lag, hvilke er de ?

Sønnen + Den Unge Carl

Klasse, orden, familie, slægt, art, individ

Den Gamle Linné

Kan du give mig et eksempel ?

Sønnen + Den Unge Carl

Individ - Carl Linnæus.

Art - Botanicus.

Slægt - Forsker.

Familie - Naturvidenskab.
Orden.... Orden.....Orden.....

Sønnen	Den Gamle Linné
Orden, orden, orden.	Ingen før ham har
Aldrig hører jeg andet	Rangeret alle naturens produkter i en sådan orden
Orden, orden, orden.	Givet navn til flere vækster,
Altid det samme system	Insekter, ja, hele naturen
Orden, orden, orden.	Firetusindefirehundrede dyr,
Aldrig hører jeg andet	Syvtusindefyvhundrede vækster
Orden, orden, orden	Ingen før ham har givet navn til hele naturen

Scene 8 - Curiositas Naturalis

(Drengen kommer i fuldt firspring hen over scenen og snupper i farten fjerpenen ud af hånden på Den Gamle.)

Den Gamle Linné
Giv mig den ! Kan du så komme her ! Din laban !

Drengen
Kan du sige mig hvad den hedder ?
Kan du huske det ?

Den Gamle Linné
Kan du så give mig den pen !

Drengen
Dette er en gåsefjer.
Husker du hvad gåsen er ?
Husker du hvordan gåsen flyver ?
Formationer over markerne...
En gigantisk pil, der peger på Gud.
Husker du det ?

Den Gamle Linné
Giv mig pennen, så jeg kan skrive.

Drengen
Luk øjnene.
Se hvordan gåsen flyver.
Formationer over markerne.
En gigantisk pil, der peger på Gud
Ikke en fjer falder til jorden uden Guds vilje....

Den Gamle Linné
Hvad ved du om Guds vilje ?!
Hvad ved jeg om Guds vilje ?
(Skriver) Han som allesteds udenlands blev æret
som en prins, var hjemme som en Klim fra den
underjordiske verden
Hvis ikke Linnæus havde været forelsket,
havde han uden tøven forladt Sverige.

Den Unge Carl (Omkring 35 år)
Mine Herrer !
Lad mig blandt disse
naturens mærkværdigheder nævne
vampyrerne som suger blod af de sovende.
Gribben som kommer susende som tordenen.
Orpheus som synger en Gudesang.
Gøgen som udklækkes af andre fugle.
Svalen som ligger i hi på søbunden.
Strudsen som rides med de stærkeste spring.
Sirenen som synger i vandet.
Med flere uden ende.

Den Gamle Linné
Linnæus udgiver en disputation
De Curiositate Naturali
Offentligt opponerer hans bedste ven Halenius,

selvom han forud har påskønnet disputationen.
(Det vrimler ind med kritikere i rummet, hvor Den
Unge Carl sidder.)

Kritiker A

Hvad har hans system med naturen at skaffe ?
Mængder af væsener i kunstige grupper...
Fatter han ikke: individet er alt ?

Kritiker B

Men værst af det hele, han kalder mennesket dyr.
Placerer det sammen med hest og med tyr

Kritiker A

Men min herre må medgive, hvis Linné er en hest
er han absolut den bedste blandt heste !

Den Unge Carl

Jeg forbander den dag, jeg begyndte at skrive
Hvad jeg skriver på nu, udgiver jeg aldrig,
hvis ikke Gud straffer ham, som har gjort mig denne uret.
Det eneste jeg ønsker er et lille hus på landet.
En have fuld af blomster. En stue fuld af børn

Drengen

Hører du hvad han siger ? Der er en klog mand.

Den Gamle Linné

Det er blot en af naturens mærkværdigheder.
Hvem ville ikke vakle under al den kritik

Kritiker A

Individet er alt. Individet er alt. Individet er alt.

Kritiker B

Mennesket dyr. Mennesket dyr. Mennesket dyr.

Kritiker A

Linné er en hest. Linné er en hest. Linné er en hest.

Den Unge Carl

Med et flygtigt blik ser man kun
en grusom alles kamp mod alle.
Man må iagttage nøjere for at begribe
at kampen er en drivkraft
i naturens husholdning

Scene 9 - Nullae Species Novae

Den Gamle Linné

(*Skriver*) Han kæmper som en løve for at vinde
genoprejsning. Driver botanikken til det yderste.
Arbejder på nødvendige bøger uden hvilke
professionen aldrig ville været kommet så vidt.

Den Unge Carl

Hvor gåsen sveder, fryser løven.
Hvor koen svælger, sulter fisken.
Hvorledes disse arter sammen leved
i een have udi Eden - Er en gåde.
Derpå plantede Herren
en have i Eden mod øst.
Og Gud gjorde alle dyr efter deres arter.
Og Gud så, at det var godt.
Da ingen nye arter findes.
Da lige altid føder lige.
Er arternes enhed den samme fra Skabelsen.
Men hvorledes alle disse dyr
Isbjørn, Tiger, Elsdyr og Giraf.
Alle disse arter.
Fra bjerg og dal,
fra is og fra ørken.

Alle disse arter.
De forskelligste ønsker.
Den forskelligste smag
Kulde, varme, nat og dag.
Hvorledes disse arter sammen leved.
I een have udi Eden - Er en gåde.
Hvis ikke...
Hvis ikke Paradis...
Hvis ikke Paradis var en ø...
En ø udi østen...
Med bjerg og med dal.
Med is og med ørken.
Hvor alle disse arter
leved sammen efter hver sin smag
En ø udi Østen...
Med bjerg og med dal...
Med is og med ørken...
En ø udi Østen som Zeylon !

Den Gamle Linné

(Skriver) Ingen før ham har udsendt sine disciple
til så mange verdensdele at samle eksempler på
planter og dyr

Den Unge Carl

(Skriver brev) Instruktion for den ostindiske rejse:
For at se om alle væsener i skabelsen
kan leve på en ø udi Østen som Zeylon.
At skaffe en thebusk i krukke, eller frø deraf.
Levende guldfisk til hendes kongelige højhed
Thermometriske observationer under rejsen
og i Canton.
Og glem ikke - Den som intet vover, intet vinder.
Denne rejse er ikke så farlig, som man forestiller sig
hjemme

Den Gamle Linné

Ternstrøm til Ostindien 1745 - død i Polocondor 1746,
Hasselquist til Ægypten 1749 - død i Smyrna 1751,
Osbeck til China 1750 - hjemvendt 1752,
Løfling til Sydamerika 1754 - død i Guyana 1756

Scene 10 - Museum Regis

*(Den Unge Carl omkring 45 år i sit fineste skrud
knæler for Kongen.)*

Den Gamle Linné

Endelig kronedes hans stræben med den højeste løn.
Hendes majestæt Dronningen
fik interesse for naturkundskaben.
Skaffede sig de fineste samlinger
konkylier og insekter fra Indien.
Linnæus befales til Drottningholm at beskrive alt
dette.
Han fik da den fryd dagligt at konversere
med så mægtig en dronning samt så mild en konge
Nu havde Linnæus anseelse, den tjeneste, hvortil han
var født, tilstrækkeligt penge, en kær hustru,
vagre børn og hædersnavn.
Hvad mere kunne da en mand ønske sig ?
Så længe i hans samling fandtes så mange sten,
i hans herbarier og have så mange vækster,
i hans skabe så mange opsatte insekter,
og i hans skuffer så mange på papir klistrede fisk

Scene 11 - Nemesis Divina

Drengen

Har I hørt det ? Har I hørt det ?
Der er netop kommet nyt fra Lissabon.

Den Gamle Linné

Nej ! Ikke det ! Ikke Lissabon !

Jeg vil ikke høre det ! Din elendige djævel !

(Men i det samme dukker Den Unge Carl på omkring samme alder som Den Gamle Linne op)

Drengen

Lissabon ligger i ruiner.

Et forfærdeligt jordskælv har jævnet den med jorden.

Tredivetusind døde

Den Unge Carl

Umuligt ! Hvorfor ? Fortæl hvad der skete ?

Drengen

De fleste var i kirke Allehelgensdag.

Grebet af bøn for de afdødes sjæle.

Da jorden selv skælvede under deres fødder

Skælvede, vaklede, revnede og sprak.

Dybe kløfter skar gennem gaderne,

opslugte husene, væltede tårnene

Ild, skrig, gråd, og klageråb.

Til sidst kom flodbølgen, skyllede alting med sig,

vaskede blodet bort

Den Unge Carl

Hvorfor ? Hvorfor ?

Hvad er dette liv og denne verden...

Krig, pest, ildebrand, plyndring, gift, tyranner,

Skibbrud, sygdom, uvej. Alles krig mod alle.

Hvad er livet ?

En lille lue, så længe olien varer.

Fra den dag, da vi først ser lyset, betræder vi dødens vej.

Skæbnen udfører sit værk.

Lader døden snige sig ind på os under navn af liv.

Barndommen opsluger spædbørnealderen.

Ungdommen barndommen.

Alderdommen ungdommen.

Vækst er tab.

Hvad er formålet ?

Det er vel ikke blot forvirring, tilfældighed ?

Den Gamle Linné

Læs verden som en bog og du vil se. Alt har sin årsag.

Intet er tilfældigt. Som man sår skal man høste.

Øje for øje, tand for tand. Alt har sin årsag.

Intet er tilfældigt. Straffen svarer til synden.

Intet sker uden Gud. Nemesis Divina

Den Unge Carl

Alt har sin årsag ? Intet er tilfældigt ?

Den Gamle Linné

En pige bærer en skål opad trappen.

Hun snubler, skålen knuses.

Madmor bliver rasende, prygler pigen

Samme aften, da madmor skal ned ad samme trappe

snubler hun og brækker benet

Alt har sin årsag. Intet er tilfældigt

Den Unge Carl + Den Gamle Linné

(Erindringen er nu nået op til det punkt hvor Den Gamle Linné befandt sig ved operaens start.)

Selv i den værste forvirring

findes den største orden, ligesom i naturens rige

(Skriver) En Greve dræber en bonde på isen.

Slipper afsted med en løgn

Efter mange år rejser Greven atter over isen.

Netop på samme sted hvor bonden dræbtes,

Kører Greven gennem isen og drukner.

Alt har sin årsag. Intet er tilfældigt

Den Gamle Linné

Min søn ! Kom herind. Jeg har en gave til dig !

Scene 12

Den Gamle Linné

Min eneste Søn.

Mange år har lært mig det jeg efterlader dig.

Spejl dig i det og pas på.

Alt har sin årsag.

Intet er tilfældigt.

Livet er en smuk sæbeboble,

hænger i tynd spindelvævstråd,

Af døden ser du hvilken tom boble mennesket er.

(Rækker bogen frem mod Sønnen.)

Sønnen

Nej. Fader.

Den Gamle Linné

Pjat med dig min dreng.

Selvfølgelig skal du have den.

Al min erfaring skal lære dig om livet.

Sønnen

Nej, Fader.

Jeg vil ikke have din bog.

Jeg vil have livet selv.

Den Gamle Linné

Hvad er det du siger ? Er du gået fra forstanden ?

Sønnen

Hvad ved du om livet ?

For dig er blomster ikke andet end ord.

Indtørrede blade klemt inde mellem arkene

Uden lys, uden luft, uden vand.

Ingen lugt har de længere. Kun et navn.

Ikke andet slægtskab end dine systemer.

Ingen anden kærlighed end en tabel

over antallet af støvdragere.

Hvor er sveden, stanken, tyngden,

når den altfor store bi maser sig ind i

den snævre blomstertragt ?

Dødt er det hele når du har været der

med dine kolde kirkegårdsfingre.

Det er slut. Jeg vil ikke have din bog, dit liv, dit navn.

Den Gamle Linné

(Er i chok.)

Du er ikke min søn !

(Sønnen går. Den Gamle sidder tilbage.)

Scene 13 - Kakofoni

Drengen

(Kommer frem og pirker til Den Gamle. Drillende, nærmest sarkastisk.)

Alt har sin årsag. Intet er tilfældigt.

Som man sår skal man høste.

Øje for øje, tand for tand

Alt har sin årsag. Intet er tilfældigt.

Den Gamle Linné

Intet er tilfældigt...

Men hvad har jeg da gjort ? Hvorfor ? Hvorfor ?

Hvordan har jeg gjort mig fortjent til en sådan straf ?

Hvilken hybris har jeg begået, der kan berettigg
denne nemesis ?

Den Unge Carl

(Fra Sponsalia Plantarum. Sidder med mikroskop og kniv og skærer det ene dyr efter det andet i småstumper.)

Idet jeg med min botaniske nålekniv.

Åbner maven på myren.

Åbner maven på sommerfuglen

Åbner maven på fluen.

Åbner maven på bien

Den Gamle Linné

Nej, nej. Sådan var det slet ikke.

Det er slet ikke som jeg husker det.

Den Unge Carl

Men sådan var det. Det kan du vel se.

Den Gamle Linné

Sådan ville jeg da aldrig have gjort. Skære i de stakkels dyr.

Den Unge Carl

Hvordan skulle jeg ellers forstå ?

Hvordan skulle jeg ellers se ind i det hemmeligste ?

Den Gamle Linné

Er det det jeg skal straffes for nu ?

Den Unge Carl

Jeg gør det jo kun for at prise Skaberens mesterværk.

Det er der vel ingen straf for.

(Den Unge Carl rejser og giver sig til at fange sommerfugle.)

Den Gamle Linné

Jeg ligner djævelen selv, men var jeg virkelig det ?

Og ikke blot en dåre...

Hvad håbede jeg at fange i mit net ?

En sommerfugl eller selve skaberens sjæl ?

Dåre eller djævel ? Djævel eller dåre ?

Hvad nytter mine tusind skrevne ark ?

Hvad nytter mine ordner og min titel ?

Når jeg ikke kan svare på det ene

Den Unge Carl

(Fra Iter ad Exteros kommer til syne i lappedragt og trylletromme.)

Seksten nøgne lapper i et telt -

De råbte højt på lapsk, var lattermilde

Seksten nøgne lapper i et telt -

De trimled om og gav mig en morlille

Seksten nøgne lapper i et telt -

Til sidst blev stille

(Falder rundtosset om.)

Den Gamle Linné

Det er ikke sandt ! Du digter jo ! Jeg rørte hende ikke.

Den Unge Carl

Jeg ville jo gerne. Ville du ikke ?

Den Gamle Linné

Jeg rørte hende ikke
Det må Gud have set.

Jeg ved hvem jeg er.

Jeg kender mig selv

Jeg er Linné.

Blomsterkongens historie
Seksten nøgne lapper i et telt
vil gå over i historien.

Den Unge Carl

Seksten nøgne lapper i et telt

Seksten nøgne lapper i et telt

Den Unge Carl

De lærdeste mænd kan være de liderligste.

Tænk blot på Tycho Brahe

Den Gamle Linné

Men blæren sprang, min dreng. Det var straffen.
Straffen rammer alle. Straffen

Den Unge Carl

(Fra Curiositas Naturalis dukker op i færd med at skrive brev.)

Hvis ikke Gud straffer ham,
som har gjort mig denne uret.
Hvis ikke Gud straffer ham,
som har gjort mig denne uret.

Den Gamle Linné

Er det det ?
Er det hævn-gerrigheden,
der var min store synd ?
Men hvorfor skal det straffes
gennem min søn ?

Den Unge Carl

(Fra In Lundium dukker op liggende på knæ for sin Fader.)

Jeg kan ikke, jeg kan ikke, jeg kan ikke

Den Gamle Linné

Er loven virkelig så grusom ?
Jeg svigtede min far, derfor må min søn svigte mig...
Er loven virkelig så grusom ?

Den Unge Carl + Den Gamle Linné

Jeg kan ikke, kan ikke, kan ikke

Den Unge Carl

(Fra Nullae Novae Species - i færd med at pakke

kasser ud.)

Dette er en ny blomst,
skabt i en have der ikke er Guds.
Opstået ved en tilfældighed
længe efter skabelsen.
Hvordan er dette muligt ?
Dette er fossilet af et dyr,
der ikke findes levende.
Udryddet ved syndfloden,
men ældre end skabelsen
Hvordan er dette muligt ?
Stadig nye arter, stadig forandring

Den Gamle Linné

Hvad er dog det for blasfemi ?
Det har jeg aldrig sagt !
Eller var jeg i tvivl om Skaberens værk ?
Er det synden ?

Drengen

Fordi du ikke kunne huske din have,
måtte paradiset ligge i Zeylon og
Ternstrøm dø i Polocondor 1746

Den Gamle Linné

De rejste jo af egen fri vilje !

Den Unge Carl

(Fra Museum Regis dukker op i sit fineste skrud. Med royale fanfarer)
Hvad mere kunne da en mand ønske sig ?

Den Gamle Linné

Overmod ?
Er det bare det ?
Eller er jeg blevet blind for min egen skæbnes orden ?

Bedrager du mig ?
Fortæller du ikke sandheden ?
Hvad er det du skjuler ?
Hvad er det du gør, som jeg straffes for nu ?

Den Unge Carl

Jeg skjuler intet, som du ikke ved.
Du kan læse mit liv som en åben bog

Den Gamle Linné

Du lyver. Du skjuler noget for mig.
Der må være noget andet.
Se på mig, hvad du har gjort mig til !
Jeg skal vise dig hvem du er !
Jeg skal trække dig ned i mørket, hvor sandheden
skjuler sig. Så skal vi se om alting er tilfældigt

Den Unge Carl + Drengen

Er der nogen synd, du ikke har begået ?
Linnæus har søgt at benævne det unævnelige.
Linnæus har sat sig ved siden af gud
Linnæus har set ind i det hemmelige kammer.
Linnæus har fanget og opklustret insekterne
Linnæus har spillet på lappernes magiske tromme.
Er der nogen synd du ikke har begået ?
*(Den Gamle Linné kaster sig rasende frem mod Den
Unge Carl og "udrydder" dem een for een med sin
pen.)*

Den Unge Carl

Jeg vil leve
Vig fra mig
Sorte mand
Jeg vil leve
Forsvind
Lev dit eget liv

Den Gamle Linné

Du skal dø
Pas på
Du ved ikke,
hvad der skal komme
Pas på.
Du ved ikke

Jeg vil aldrig se dig igen   Du ser intet.
Du er død   Du er blind
*(Da alle Den Unge Carl er væk, falder Den Gamle
Linné sammen og kan ikke længere dæmpe angsten.)*

Den Gamle Linné

*(Nu er han rigtigt bange og venter at straffen skal
ramme hvert øjeblik.)*
Er der nogen synd, jeg ikke har begået ?
Hvilken straf venter mig for alle disse synder ?
Svar mig Gud !
Hvis bare, hvis bare, hvis bare.
Hvis bare jeg ikke, hvis bare jeg ikke.
Alting har sin straf.
Sin straf, sin straf
Alting har sin straf
*(Han venter på straffen. Venter så længe, at han
til sidst gribes af angst for, at straffen alligevel ikke
kommer.)*
Hvis ikke jeg straffes for alle disse synder
er alting tilfældigt...
Uden nogen årsag...
Eller er jeg bare blind for min egen skæbnes orden ?
Uden nogen årsag...
Alt er tilfældigt...
Hvis ikke jeg straffes...
*(Er nu nærmest paralyseret af angst - for at blive ramt
af nemesis, og for ikke at blive ramt af nemesis...
Rammes pludselig af en voldsom krampe, der får ham
til at falde sammen.)*

Scene 14 - Amnesi-nemesis

*(I et kort glimt, hvor tiden er suspenderet, er ordenen
fuldkommen og han forstår at orden ikke er andet
end en kort undtagelse fra kaos.)*

Den Gamle Linné

Alt har sin årsag. Intet er tilfældigt. Straffen rammer alle

Drengen fra 1. scene

Pappa, se. Jeg ser. Ser det hele for første gang. Det skulle være deres navn. Se mig, jeg ser det

Scene 15**Den Gamle Linné**

Jeg fryser. Jeg bliver syg. Jeg bliver syg af den kulde.
Mine øjne. Mine øjne løber i vand.
Tæppet ? Hvor er ? Tæppet. Tæppet.
Jeg bliver syg af den kulde
Mine øjne. Mine øjne løber i vand

Den Gamle Linné

Hvem er du ?

Sønnen

Far !

Den Gamle Linné

Min far ? Er du virkelig præst ?

Sønnen

Nej.

Den Gamle Linné

Så kan du ikke være min far. Min far er præst.

Sønnen

Jeg er ikke din far. Jeg er din søn.

Den Gamle Linné

Hvad er det nu du hedder, min søn ?

Sønnen

Carl von Linné.

Den Gamle Linné

Det lyder bekendt. Og hvad hedder så jeg ?

Sønnen

Carl von Linné.

Den Gamle Linné

Det samme ? Er det måske et artsnavn ?

Sønnen

Det hører nærmere til slægten, vil jeg mene.

Den Gamle Linné

I haven. Tag mig ud i haven.

Sønnen

Det er vinter.

Den Gamle Linné

Nej. Hør gøgen. Det er forår.
Tag mig ud i min fars have.

FINIS

Synopsis in English

Systema Naturae is the story of the Swedish naturalist Carl von Linné (1707-78), who spent most of his life trying to recreate the lost paradise of his childhood garden as a herbarium, a botanical garden, and in endless studies of the system of Nature. Maybe the major reason Linné never succeeded in regaining his childhood paradise, was that he became a slave of classification. Everything had to be sorted out and given a name in order for him to conceive of the world as an orderly place. Even his own life he subjected to this treatment through no less than 6 autobiographies.

Another effect of his craving for order was his neurotic obsession with the concept of nemesis, which haunted most of his adult life. For some reason he just couldn't live with the idea that anything happened by coincidence. His whole world seemed to disintegrate if he wasn't able to pinpoint the exact cause of everything that occurred. Any accident had to be the punishment for a sin, and any sin had to be punished through a nemesis somehow resembling the committed sin. To prove this theory Linné gathered all the strange fates he happened upon throughout the course of his life in a book called *Nemesis Divina*, which he gave as a present to his son.

The stunning irony of fate is that Carl von Linné, who gave name to 4400 animals and 7700 plants, at the end of his life was hit by an amnesia that robbed him of his own name - of any recollection of his own identity. With an unique symbolic logic life once again surpassed fiction by miles.

Was Linné's unstoppable naming of everything in nature a hubris against the God he clung to?

And is his amnesia then the adequately fitting nemesis?

Or is it that his sense of order was so strong that he had to insist on a meaningful closure to his own life - even if that cost him himself?

Is the power of mind so great that his craving for order could provoke an amnesia just to make the equation?

In *Systema Naturae* we join Carl von Linné in the last hours of his life where he is trying to make sense of the entire scope of his life by sorting out and naming the major events of it.

Sanne Bjerg

Libretto in English (spring 2001): www.mic.dk/lopera

Mogens Christensen

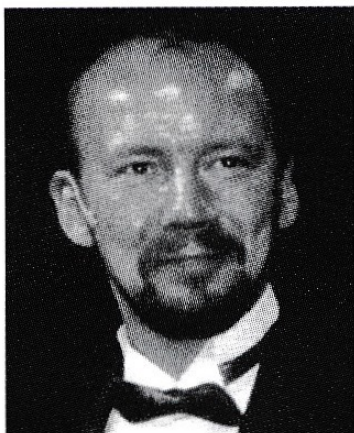
Mogens Christensen has studied with among others Per Nørgård, Ib Nørholm, Poul Ruders and Hans Abrahamsen. His more than seventy works accomodate a wide range of expression: quiet and dreamy compositions, powerful orchestral pieces and surrealistic works. International breakthrough came for real when his work *Winter Light* was placed high in Unesco's International Rostrum for Composers 1994. Since 1998 Composer-in-residence with Copenhagen Philharmonic Orchestra

Sanne Bjerg

Since her debut as a librettist in 1989 with *Brand* (Niels Rosing-Schow), Sanne Bjerg has been the librettist of choice for most Danish composers and theater managers. *Den Sidste Virtuos* (The Last Virtuoso, Lars Klit) was her major breakthrough with the audience. Her Modern Science series of three operas with three prominent composers included, apart from *Systema Naturae*, *The Anatomy* (Lars Klit - 1998) and *Lies and Latin* (Svend Aaquist - yet to be premiered). At the present Sanne Bjerg is writing a full-scale opera with composer John Frandsen for the Royal Danish Opera to open in March 2003.

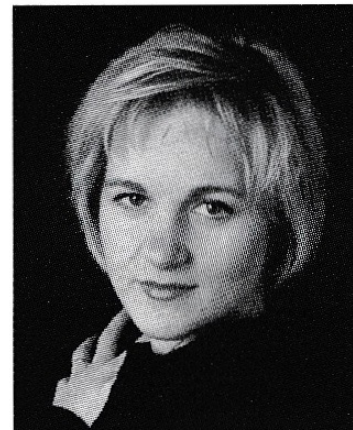

Jens Bruno Hansen

Bass. Educated by, among others, John Guttmann. Engagements, since 1986, with The Royal National Opera, Århus Theatre, Denmark's Radio Chamber Choir, Gladsaxe Theatre and The Royal Theatre. Has sung at the latter both as a member of the choir and in solo roles in, among other operas, *La Forza del Destino*, *Dialogues of Carmelites*, *La Traviata*, *Tosca*, *Die Meistersinger* and *Le Grand Macabre*. Solo roles also outside the Royal Theater: *The Lighthouse*, *Leonora Chritine*, *The Queen of Blaataarn* and *Neja*.

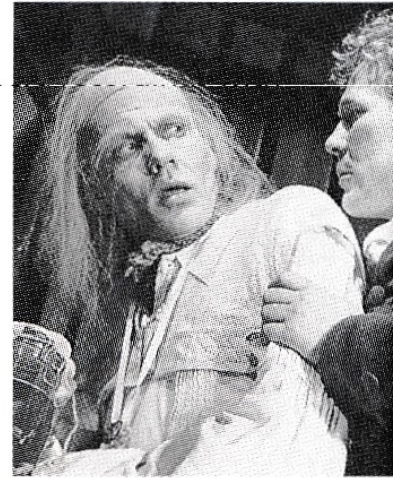
Bente Vist

Soprano. Graduated from The Music Academy in Oslo, Royal Academy of Music, Copenhagen, and Juilliard Scholl, New York. These past few years she has made a reputation as an outstanding interpreter of both early and new music.

Hans Lawaetz

Baritone. Graduated from the Royal Academy of Music in Århus in 1986 with Ulrik Cold and Peter Birch as his teachers. Further studies in Rome, Amsterdam and New York. Was, in 1999, nominated for the Friends of the Opera Prize for his role as Linné in *Systema Naturae*. Has been a member of the Royal Theatre choir since 1993, where he also has performed solo roles in *Il barbiere*, *Tosca* and *Die Meistersinger*, among others. Further solo roles with The Royal National Opera (*Fidelio*, *Tristan und Isolde* and *Rigoletto*), Den Anden Opera (*Four Note Opera*, *Systema Naturae*), Den Ny Opera (*L'elissir d'amore*) and Storstrøms Opera (*Otello*). Hans Lawaetz is also a frequently engaged as soloist in oratorios such as *Messiah*, *Christmas Oratorio*, *St. Matthew Passion*, *St. John Passion*, *Fauré's Requiem* and *Brahms' A German Requiem*. Has performed as soloist with all the major Danish orchestras.

Hans Lawaetz

Helge

Jan Lund

Tenor. Graduated as a pianist in 1990 and as a singer in 1994. Further vocal studies in London and Rome. Jan Lund has received many prizes and stipends, among them "Singer of the Year 1994" (from the Spies Fund) and the Friends of the Opera Prize, 1997. Frequently engaged as concert and oratorio soloist, he also commands a large operatic repertoire, both within contemporary and classic opera. Among his modern opera roles the following can be mentioned: *Den Sidste Virtuos* (The Last Virtuoso), *Titanic*, *The Lighthouse* (Denmark, Belgium, Holland and Great Britain), *Houdini* (New York), *Tugt og Utugt*, *Resurrection* (Vienna, Belgium, Holland and Great Britain) and *Mahagonny Singspiel* (Belgium, Holland and Great Britain). His classic opera roles have included *Il Matrimonio segreto*, *Lo Speziale*, *Don Giovanni*, *Così fan Tutte*, *Zauberflöte*, *Salome* and *The Rake's Progress*. Jan Lund appears as soloist in many CD recordings, such as opera recordings with Den Anden Opera, songs by Carl Nielsen with the Aalborg Symphony Orchestra and songs by Carl Nielsen and Delius with The Royal Liverpool Philharmonic.

Rønning

Jan Lund

Helge Rønning

Tenor. Graduated from The Music Academy in Norway and the Opera Academy in Copenhagen. Besides his activities as a lied singer and soloist in oratorios Helge Rønning has performed solo roles in *Albert Herring* (Albert), *Die Meistersinger* (both Royal Theatre), *Il Barbiere* and *Frk. Victoria* (the two latter in Norway). He is now engaged by the Norwegian Opera.

Mogens Dahl

Conductor. Educated in conducting at Royal Academy of Music, Aarhus and in musicology (Master's Degree) at University of Aarhus. Further studies with Eric Ericson (Stockholm), Tamas Vetö, Michael Schönwandt (Copenhagen), Jorma Panula and Eri Klas (Helsingfors). Mogens Dahl has conducted many major Danish

orchestras and the Danish and Swedish Radio Chamber Choirs. He is now Choirmaster at The Royal National Opera and professor of conducting at Department of Music, University of Aalborg. Apart from conducting the classical repertoire (among others *Il Barbiere* and *Don Giovanni*) Mogens Dahl has conducted many first performances of contemporary music and operas (among others N. Lindberg's *Runkärlek*, L.J. Werle's *Pandoras Æske* and *Systema Naturae*). In 1997 Mogens Dahl and Jutland Chamber Choir won the 1st Prize and the Silver Rose Bowl at the European Broadcasting Union's International Choir contest "Let the People Sing".

